

Постановление

Карар

2021 елның 29 марты

Чистай шәһәре

№ 173

«2021-2025 елларга
Чистай муниципаль районында
яшьләрне патриотик тәрбияләү»
программасын раслау турында

«2021-2024 елларга Россия Федерациясе гражданнын патриотик тәрбияләү» Федераль проекты нигезләмәләре, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 5 мартындагы 158 номерлы карары белән расланган «2019 - 2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 16 сентябрәндәге «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләрне патриотик тәрбияләү» 666 номерлы карары белән расланган «2019 - 2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» һәм «Татарстан Республикасы балаларына һәм яшьләрәне патриотик тәрбия бирү концепциясе» дәүләт программасының «2019-2025 елларга Татарстан Республикасы яшьләрәне патриотик тәрбия бирү» ярдәмче программасы нигезендә, Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2021-2025 елларга Чистай муниципаль районында яшьләрә патриотик тәрбия бирү» программасын (алга таба-Программа) кушымта нигезендә расларга.

2. Чистай муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына муниципаль район бюджетын формалаштырганда Программаны тормышка ашыру өчен акча каралган.

3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» (pravo.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга һәм Чистай муниципаль районының рәсми сайтында (<http://chistopol.tatarstan.ru/>) урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәләшен контрольдә тотуны Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Г. Ю. Задворновага йөкләргә.

Башкарма комитет
житәкчесе

Э. Р. Хәсәнов

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының 2021 елның 29 мартындагы 173 номерлы карарына кушымта

"2021-2025 елларга
Чистай муниципаль районында
яшьләрне патриотик тәрбияләү"
программасы

ЭЧТӨЛЕК

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

I. ПРОБЛЕМАНЫҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫН ХЭЛ ИТҮГӨ

ЮНЭЛДЕРЕЛГЭН ПРОГРАММА..... **Ошибка! Закладка не определена.**

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ.... **Ошибка! Закладка не определена.**

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛЭН ТЭЭМИН ИТҮ. ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

V. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

VI. ПРОГРАММАНЫҢ НЭТИЖЭЛЕЛЕГЕН БЭЯЛӘУ ҺӘМ ҮТӘЛЭШЕН КОНТРОЛЬДӨ ТӨТҮ. КӨТЕЛГЭН НЭТИЖЭЛӘР..... **Ошибка! Закладка не определена.**

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2021 – 2025 елларга Чистай муниципаль районында яшьләргә патриотик тәрбия бирү» максатчан программасы (алга таба-Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Мөгариф» милли проекты кысаларында 2021-2024 елларга «Россия Федерациясе гражданнын патриотик тәрбияләү» федераль проекты Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы балаларына һәм яшьләренә патриотик тәрбия бирү концепциясен раслау турында» 2014 елның 16 сентябрэндәге 666 номерлы карары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү" дәүләт программасын раслау турында" 2019 елның 5 мартындагы 158 номерлы карары «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасының "2019 - 2025 елларга Татарстан Республикасы яшьләренә патриотик тәрбия бирү" ярдәмче программасы (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 11 июлендәге 566 номерлы, 2009 елның 24 сентябрэндәге 875 номерлы, 2020 елның 22 сентябрэндәге 857 номерлы карарлары редакциясендә)
Программаның заказ бирүчесе	Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны эшләүче	Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә

<p>Программаның төп башкаручылары</p>	<p>Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлеге-программаның координаторы</p> <p>Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе</p> <p>Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге</p> <p>Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының спорт бүлеге</p>
<p>Программаны башкаручылар</p>	<p>Татарстан Республикасының Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты</p> <p>«Татарстан Республикасы ДОСААФ Чистай техник мәктәбе» ДБУ</p> <p>Чистай шәһәр сугыш һәм хезмәт ветераннары оешмасы</p> <p>Әфганстандагы сугыш һәм хәрби жәрәхәтләр инвалидларының «Сугыш инвалидлары» бөтенроссия ижтимагый оешмасының Татарстан төбәк оешмасының Чистай район бүлекчәсе</p>
<p>Программаның максаты</p>	<p>Чистай муниципаль районы яшьләренә гражданлык-патриотик һәм рухи-әхлакый тәрбия бирү системасын үстерү, районда ижтимагый һәм икътисадый тотрыклылыкны саклап калу, балаларда һәм яшьләрдә гражданлык тәңгәллеген, югары патриотик аң, Ватанны саклау, толерантлык, этникара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын саклау буенча конституциячел бурычларны үтәүгә әзерлек формалаштыру.</p>
<p>Программаның бурычлары</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Патриотик тәрбия бирү инфраструктурасын үстерү һәм ижтимагый-дәүләт партнерлыгы белән ведомствоара бәйләнешләрнең нәтижәлеләген арттыру. - Массакүләм мәгълүмат чаралары һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре мөмкинлекләреннән файдаланып, эш рәвешләрен, ысулларын камилләштерү һәм яшьләренә граждан-патриотик тәрбияләнүнең сыйфатын яхшырту - Гражданны хәрби хезмәткә әзерләү һәм Ватанны саклау буенча конституция бурычын үтәүгә мотивациялә яшьләренә нәтижәле гражданлык-патриотик, мораль-әхлакый һәм физик тәрбияләү өчен шартлар тудыру эшчәнлеген гәмәлгә ашыру.

	– "ЮНАРМИЯ" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте штабының жирле бүлекчәсе эшчәнлеген камилләштерү
Программаны тормышка ашыру вакыты	2021-2025 еллар
Еллар һәм чыганаclar буенча бүлеп Программаны финанслау күләме	<p>Программаны финанслау Чистай муниципаль районы бюджеты, бюджеттан тыш чыганаclar, билгеләнгән һәм билгеләнгән тәртиптә бүлеп бирелгән күләмнәрдә республика бюджеты акчалары хисабына башкарылачак. Программаны муниципаль бюджет акчалары исәбеннән финанслау күләме 3000,0 мең сум тәшкил итәчәк, шул исәптән, еллар буенча: 2021 ел - 525,0 мең сум.</p> <p>2022 елда - 559,0 мең сум 2023 елда-581,0 мең 2024 елда-653,0 мең сум 2025 елда-682,0 мең сум.</p> <p>Программаны финанслау күләме фаразланган характерда һәм агымдагы финанс елына һәм план чорына Чистай муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.</p>
Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре	<p>Программаны тормышка ашыруның соңгы нәтижәсе булырга тиеш:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Патриотик клубларда (берләшмәләрдә) торучы балалар һәм яшьләр санын арттыру (2025 елга – 15% ка); – Балалар һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән жәлеп итү (2025 елга - 13% ка); – Патриотик тәрбия өлкәсендә әзерләнгән белгечләр санын арттыру (2025 елга - 20 кеше, ел саен 4 кеше); – Яшьләрнең рухи-әхлакый культурасы дәрәжәсен күтәрү; – Гражданлык тәңгәллеге дәрәжәсен күтәрү (2025 елга чаралар санын 10% ка арттырырга); – Ватанны саклау бурычларын үтәүгә әзерлек дәрәжәсен арттыру (2025 елга хәрби-кыр жыеннары кысаларында хәрби хезмәткә

	<p>чакырылырга кадэрге 500 егеткэ эзерлек эшлэре башкарырга);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Яшьлэрне армия хезмэтенэ эзерләү эшен камилләштерү (2025 елга хәрби-исәпкә алу белгечлекләре буенча хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге 650 егетне эзерлэргә); - Балаларны һәм яшьлэрне "ЮНАРМИЯ" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте эшчәнлегенә жәлеп итү (2025 елга яшь армиячеләр санын 15% ка, ел саен 3% ка арттырырга).
<p>Программаның үтөлешен контрольдә тоту системасы</p>	<p>Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты агымдагы идарә һәм Программаны тормышка ашыруны контрольдә тоту</p>

I. ПРОБЛЕМАНЫҢ ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫН ХЭЛ ИТҮГӨ ЮНЭЛДЕРЕЛГЭН ПРОГРАММА.

Өлеге Программа «2021-2024 елларга Россия Федерациясе гражданнын патриотик тәрбияләү» Федераль проекты нигезләмэләре, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 5 мартындагы 158 номерлы карары белән расланган «2019 - 2025 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2014 елның 16 сентябрэндәге «2019-2025 елларга Татарстан Республикасында яшьлэрне патриотик тәрбияләү» 666 номерлы карары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 11 июлендәге 566 номерлы, 2009 елның 24 сентябрэндәге 875 номерлы, 2020 елның 22 сентябрэндәге 857 номерлы карарлары редакциясендә) белән расланган «2019 - 2025 елларга Татарстан Республикасында яшьлэр сәясәтен үстерү» һәм «Татарстан Республикасы балаларына һәм яшьлэренә патриотик тәрбия бирү концепциясе» дәүләт программасының «2019-2025 елларга Татарстан Республикасы яшьлэренә патриотик тәрбия бирү» ярдәмче программасы нигезендә эшлэнгән.

Программа «2017-2020 елларга Чистай муниципаль районында яшьлэрне патриотик тәрбияләү» максатчан программасының алдагы логик дэвами һәм үсеше булып тора, аның төп максаты - Чистай муниципаль районы яшьлэренә гражданлык, патриотик һәм рухи-эхлакый тәрбия бирү системасын камилләштерү, Ватанны саклауга эзер булган граждан-патриот сыйфатларына ия булган социаль-актив шөхес формалаштыру.

Программага Чистай муниципаль районы яшьлэрен патриотик тәрбияләү системасын алга таба үстерү һәм камилләштерү буенча актив тормыш позициясен формалаштыруның эхлакый нигезе сыйфатында патриотизм торгызуга юнэлтелгән оештыру, методика һәм мәгълүмати муниципаль чаралар комплексы кертелгән.

Чистай муниципаль районында патриотик тәрбия системасының төп элементы- патриотик тәрбиянең формалаштырылган инфраструктурасы, ул муниципаль

районның жирле үзидарә органнары, мәгариф учреждениеләре, яшьләр сәясәте, мәдәният, спорт учреждениеләре, иҗтимагый оешмалар (берләшмәләр), иҗади союзларны берләштерә.

Өлеге инфраструктурада Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы Чистай муниципаль районы яшьләр патриотик тәрбияләү буенча Координация советы әйдәп баручы роль уйный, аңа барлык кызыксынучы структуралар һәм ведомстволар вәкилләре керә. Координация советы районда патриотик эш өстенлекләрен формалаштыра һәм билгели, балалар һәм яшьләр иҗтимагый оешмаларын патриотик юнәлештә үстерү, яшьләр, гаилә, гражданлык жәмгыяте институтларын, бизнесны, дини оешмаларның районда патриотик тәрбия бирүнең нәтижеләлеген арттыру өчен тырышлыklarын берләштерү өчен өстәмә формалар һәм механизмнар булдыру инициативасы белән чыга.

Районда патриотик эш алып баралар:

- Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе һәм аның карамагындагы 21 урта, 7 төп, 1 башлангыч, 2 коррекцион мәктәп һәм «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы балалар һәм яшьләр иҗат сарае» өстәмә белем бирү МБУ.
- Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә һәм аның буйсынуындагы учреждениеләр: «Чистай муниципаль районының «Ватан» хәрби-патриотик эш һәм армиягә кадр яшьләрне әзерләү үзәге» МБУ, «Чистай муниципаль районының «ФОРПОСТ» ФООП М(С) үзәге» МБУ, «Яшьләр үзәге» МБУ, Яшәү урыны буенча 4 яшьләр (яшүсмерләр) клубы, Чистай шәһәре "Статус" ЦПППДИМ МБУ.
- Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә һәм аның буйсынуындагы: «Чистай МЦБС» МБМУ (36 китапханә); «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының мәдәни - ял учреждениеләре үзәкләштерелгән системасы» МБУ (38 филиал); «Балалар сәнгать мәктәбе» өстәмә белем бирү МБУ; «С.Гобәйдуллина исемдәге балалар сәнгать мәктәбе» МБУ; «Мәдәни - ял итү үзәге» муниципаль бюджет мәдәният учреждениесе; Чистай тарихи-архитектура һәм әдәби музей-тыюлыгы.
- Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының спорт һәм туризм бүлегенә (5 спорт мәктәбе һәм спорт комплексы).

Моннан тыш, программаның башкаручылары - «Татарстан Республикасы ДОСААФ Чистай техник мәктәбе» ДБУ, Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты, иҗтимагый оешмалар һәм берләшмәләр.

Районда патриотик эш авангарды - «Чистай муниципаль районының «Ватан» хәрби-патриотик эш һәм хәрби хезмәткә чакырылган яшьләрне әзерләү үзәге» МБУ (алга таба «Ватан» үзәге) муниципаль районда патриотик юнәлештә чараларны, спорт турнирларын һәм ярышларын оештыру һәм үткәрү, Ватанны саклаганда һәлак булган сугышчылар истәлеген мәңгеләштерү, үсмерләрне һәм яшьләрне Бөек Ватан сугышы елларында якташ-чистайлыларның батырлыгы, эзләү хәрәкәтен үстерү, яшьләрне армиядә хезмәткә әзерләү һәм башкалар турындагы хәтерне саклап калу эшенә жәлеп итү бурычларын хәл итә. 2009 елда үткәрелгән республика конкурсы нәтижеләре буенча, «Ватан» үзәге Татарстан Республикасының патриотик юнәлештәге яшьләр оешмалары арасында ышанычлы рәвештә икенче урынны алып тора. «Ватан» үзәге секцияләрендә һәм берләшмәләрендә ел саен 600 гә якын яшүсмер шөгылләнә. Яшьләрне массакуләм һәм төркемле чаралар белән елына 8 мең сумга житә. «Ватан» үзәге эшендә аерым игътибар сәламәт яшәү рәвешенә һәм физик культурага юнәлеш бирүне көчәйтүгә юнәлтелгән. Өлеге аспектны үзәк эшчәнлегенә кысаларында ике филиал гамәлгә ашыра: «Фортуна» һәм «Батыр»

яшүсмерләр клублары, алар футбол, волейбол, бадминтон, атлетик гимнастика белән даими шөгыльләнүгә микрорайон һәм шәһәр яшьләре дә зур уңыш белән жәлеп итәләр.

«Ватан» үзәге Чистай шәһәр Сугыш һәм хезмәт ветераннары советы, «Татарстан Республикасы ДОСААФ Чистай ТШ» һөнәри белем бирү учреждениесе, Татарстан Республикасы Чистай шәһәре һәм Яңа Чишмә муниципаль районнары Хәрби комиссариаты, Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе, гомуми урта, урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре белән тыгыз элемтәдә эшләп, үз эшен оештыра.

Патриотик тәрбия бирү һәм социаль-тискәре күренешләрне кисәтү эшендә аның актив союздашы - Чистай муниципаль районының «ФОРПОСТ» жәмәгать хокук тәртибен саклауның яшьләр (студентлар) формированиеләре үзәге» МБУ, 34 нче формированиеләрнең эшчәнлеген координацияләү һәм юнәлдерүче, гомуми күләме 470 кеше. (Югары уку йортларының берсен бетерү сәбәпле, районда формированиеләр саны кимеде, әмма шул ук вакытта яшьләрнең дә колачлавы артты). Район эчке эшләр бүлегенә һәм мәгариф учреждениеләре белән тыгыз хезмәттәшлек яшьләргә берләштерергә һәм хокук бозуларны профилактикалау, яшьләр арасында гражданлык һәм патриотизм тәрбияләү бурычларын хәл итүгә юнәлдерергә мөмкинлек бирә.

Чистай муниципаль районының яшьләр сәясәтен гәмәлгә ашыруда «Яшьләр үзәге» МБУ мөһим урынны алып тора. Белгечләр анда төрле социаль-яшь төркемнәре: мәктәп укучылары, студентлар, эшли торган авыл яшьләре белән эшләүгә дифференциаль якин киләләр. Биредә ижади һәм сәләтле кешеләргә аерым карыйлар, яшьләр инициативасын һәм новаторлыгын хуплыйлар, иреклеккә үстерәләр, волонтерлык отрядлары эшчәнлеген координациялиләр. Чистай яшьләре «Үлемсез полк», «Ветеранна алып кил», «Жиңү агачы», «Георгий тасмасы» һ. б. Бөтенроссия акцияләрендә актив катнашалар.

«Яшьләр үзәге» МБУ ижат коллективлары һәм белгечләре көче белән традицион рәвештә хәрби комиссариат бүлегенә белән берлектә чз һәм көз айларында «Хәрби хезмәткә чакырылучылар көне» патриотик акциясә үткөрелә. Ватанны саклаучылар көненә һәм Жиңү көненә багышланган якты, тантаналы концерт программалары төрле яшьтәгә шәһәр халкын жыя. Яшьләрнең Бөек Ватан сугышы һәм локаль конфликтлар ветераннары, район житәкчеләре һәм депутатлар, төрле дини конфессияләр вәкилләре белән очрашулары Чистай яшьләренә патриотик тәрбия бирү системасында мөһим звено булып тора.

Район житәкчелегенә актив ярдәмә белән патриотик тәрбияне оештыру уңай нәтижәләр бирә һәм Чистай районының инициативалы яшьләренә күп өлешен үз эченә ала. Ел саен патриотик юнәлештәгә чараларга 13000нән артык бала һәм яшьләр жәлеп ителә. Программаны тормышка ашыру өчен 2017-2020 елларда яшьләр сәясәте учреждениеләре бюджетыннан 1260,0 мең сум акча бүлеп бирелде.

Патриотик юнәлештәгә бурычларны хәл итүгә яшьләргә жәлеп итүгә республика конкурслары кысаларында иң яхшы проектларга грант ярдәмә зур этәргеч булды. 2017-2020 елларда яшьләр сәясәте учреждениеләре тарафыннан төрле конкурсларда жиңү нәтижәсендә алынган грантлар акчасына 3 проект (430,0 мең сум) гәмәлгә ашырылды. Проектлар: «Сәләмәтлек территориясә» (2019), «Без сәләмәт киләчәк өчен» (2020), «Хәтер изгә» (2020), «Ватан» үзәге» МБУ) патриотлык һәм гражданлык активлыгын, яшүсмерләр-яшьләр арасында сәләмәт яшәү рәвешен үстерү; яшьләр арасында тотрыклы корылган карашлар, куелган бурычларны коллектив эшчәнлек аша актив хәл итүгә омтылышлар формалаштыру; Чистай районының хәрби-тарихи үткәне турында мәгълүматны авыл яшьләре арасында

гомумиләштерү һәм таратуга һ.б. юнәлтелгән.

Мәгариф һәм яшьләр сәясәте учреждениеләре Бөек Ватан сугышында Жңңүнең 75 еллыгына багышланган «Россия патриотларын үстерәбез». Яшибез һәм хәтерлибез» Бөтенроссия конкурсының Республика этабында актив катнаштылар һәм лауреат һәм дипломант булдылар («Ватан» үзәге» МБУ, «4 нче УБМ» МББУ, «1 нче лицей» МББУ, «Каргалы гимназиясе» МББУ).

«Татарстан Республикасы ДОСААФ Чистай техник мәктәбе» һөнәри белем бирү учреждениесендә 2017-2020 елларда 529 курсант хәрби-учет белгечлекләре буенча укулар узды, аларның гомумхәрби әзерлеге белән «Ватан» үзәге» МБУ тренерлар составы шөгыльләнде.

Үсеп килүче буынны патриотик тәрбияләү эшендә Чистай муниципаль районының гомуми урта, урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре актив катнаша.

Укучыларны һәм студентларны патриотик тәрбияләү максаты һәм бурычлары өлеге процессны оештыруның гомуми закончалыкларын һәм бөтен педагогик процессның принципларын һәм аның состав өлеше буларак патриотик тәрбиянең үзенчәлеген чагылдыра торган гомуми педагогик һәм махсус принциплар жыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла. Патриотик тәрбиянең нигезен тәшкит итүче гомумпедагогик принциплар буларак түбәндәгеләр чыгыш ясый: гуманистик юнәлеш; фән; белем һәм осталык, аң һәм үз-үзеңне тоту; эзлекле һәм системалы рәвештә белем, күрсәтмәлек; педагогик идарәне укучыларның инициативасы һәм мөстәкыйльлеге үсеше белән яраштыру; аңлылык һәм активлык; педагогик хезмәттәшлек субъектларының таләпләренең ярашуы; теориянең практика белән бәйләнеше; мәгариф, тәрбия һәм педагогик хезмәттәшлек нәтижеләрен үстерү һ. б.

Яшь патриот һәм гражданинның аңын формалаштыруда төп урын гомумбелем бирү учреждениеләренә карый, анда дөньяви өлгерешне, әхлакый карашларны, яшүсмерләрнең кыйммәткә ия ориентацияләрен, аларның тормыш позициясен һәм гамәли тәртибен формалаштыру буенча максатчан эш алып барыла. Патриотик тәрбия-белем бирү характерында белем бирү учреждениеләренәң уку-укыту планының барлык предметлары да бар.

Тәрбия процессында катнашучыларга символик дәүләт триадасы: герб, флаг һәм гимн, музыка китереп чыгара торган хис-тойгыларны синтезлап, илебезнең төп символлары тарихын белү хисләре белән төрле яклап тәэсир итә.

Һәйкәлләр һәм мемориаллар янында Бөек Жңңү хөрмәтенә Хәтер вахтасы үткөрү традициягә әйләнде. «Үлемсез полк», «Ветеранны котла», «Йөрәктән йөрәккә», «Хәтер шәме», «Обелиск» (һәйкәл тирәсен жыештыру һәм сугышта һәлак булган якташлар истәлегенә чәчәкләр салу) муниципаль акцияләре дәртләнеп үткәрелә. Бәйрәм концерт программаларына һәм тематик кичәләргә Бөек Ватан сугышы ветераннары һәм тыл хезмәтчәннәре чакырыла. Ел саен, Ватанны саклаучылар көненә багышланган оборона-массакуләм эш айлыгы кысаларында, барлык белем бирү учреждениеләрендә патриотик чаралар комплексы үткәрелә: батырлык дәресләре, әңгәмәләр, рәсемнәр, плакатлар күргәзмәләре, сугыш хәрәкәтләре ветераннары белән очрашулар, мастер-класслар, ярышлар, строй һәм жыр смотрлары һ. б.

10 нчы сыйныф укучылары өчен Чистай шөһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары буенча хәрби комиссариат бүлеге хезмәткәрләре белән берлектә ел саен авыл мәктәпләре базасында 5 көнлек уку-тренировка хәрби жыеннары үткәрелә. Укучылар хәрби белем нигезләре буенча гамәли күнекмәләр эшлиләр, саф һәм гомумфизик әзерлек белән шөгыльләнәләр. Дүрт ел эчендә мондый жыеннарда 310 дан артык унынчы сыйныф укучысы катнашты.

«Советлар Союзы Герое С.Е. Кузьмин исемендәге Чистай кадет интернат-мәктәбе»ндә укучыларны хәрби хезмәткә әзерләү һәм патриотик тәрбия системасы аеруча нәтижәле гамәлгә ашырыла. Ел саен анда 5-11 сыйныфларда 400 гә якын

кеше белем ала. Узган дүрт ел эчендә әлеге мәктәпне тәмамлаучыларның 71,6% ы югары уку йортларына укырга кергән.

Патриотизм формалаштыру системасының мөһим элементы булып яшьләр белән эшләнүнең төрле юнәлешләре, формалары һәм методлары тора: хәрби-гамәли күптөрлөлөк буенча спартакиадалар һәм турнирлар, Бөек Ватан сугышы һәм локаль сугыш ветераннары белән очрашулар, патриотик смотр-конкурслар, батырлык дәресләре, акцияләр уздыру. Яшүсмерләргә тәрбияләүдә гомуми белем бирү учреждениеләре базасында эшләнүче хәрби-патриотик клублар һәм берләшмәләргә аерым урын бирелә. 2020\21 уку елында оештырылган төркемнәрдә 14-30 яшьлек 1867 яшүсмер һәм яшьләр эшли. «Ватан» үзәге» МБУ базасында «Рубеж» хәрби-патриотик клубы булдырылды һәм өч патриотик берләшмә (227 кеше) эшләвен давам итә. Чистай районы мәктәпләрендә 11 патриотик һәм тарихи-туган якны өйрәнү берләшмәсе (371 кеше) эшли. Моннан тыш, «ЮНАРМИЯ» хәрәкәте актив үсә. Чистай муниципаль районының белем бирү учреждениеләрендә 1083 укучы һәм студентны үз эченә алган 30 отряд булдырылган.

Укучылар һәм педагоглар төрле дәрәжәдәге патриотик фестивальләрдә, ижади конкурсларда, фәнни-гамәли конференцияләрдә актив катнаштылар. Яшь чистайлылар арасында "Жиңү Буяулары" Халыкара рәсемнәр конкурсы, "Бөек сугыш - Бөек Жиңү" халыкара викторинасы, Н.И. Лобачевский исемендәге укучыларның «Буяңгыравыклы Жиңү сүзе» Бөтенроссия фәнни конференциясе (2020 ел), «Әдәби Россия» Бөтенроссия конкурсы (2009 ел, 2020 ел), Бөек Жиңүнәң 75 еллыгына багышланган «Тере хәтер» социаль әһәмияткә ия проекты кысаларында «Патриотлык-минем йөрәктә» Бөтенроссия социаль-әһәмиятле проектлар һәм патриотик видеороликлар конкурсы, «Россия даны-2019» Бөтенроссия балалар ижаты конкурсы, А.В. Александров исемендәге хәрби-патриотик җырлар Бөтенроссия балалар-яшүсмерләр вокаль-музыкаль конкурсының республика этабы (2018 ел, 2019 ел), Хәтер һәм дан елына багышланган "Йөрәк хәтере белән жылытабыз..." Бөтенроссия конкурсы (2020 ел) призерлары бар...(2020 ел) һ. б. призерлары бар.

Район яшьләрен патриотик тәрбияләүдә музейлар актив эшли. Бүген Чистай муниципаль районының белем бирү учреждениеләрендә 20 туган якны өйрәнү музейе, хәрби дан почмаклары бар, аларның һәркайсында Бөек Ватан сугышы ветераннары, якташларының батырлыклары турында экспозицияләр бар. Патриотик тәрбия үзәге Чистай тарихи-архитектура һәм әдәби музей-тыюлыгы, Эчке эшләр министрлыгының Чистай районы буенча бүлеге музейе, Хәрби Дан музейе, «Выстрел» хәрби-патриотик эшләнү отряды музейе булды. Музейларда ветераннар, тыл хезмәтчәннәре, концлагерь тоткыннары, Ленинград камалышында яшәүчеләр белән очрашулар, хәрби дан көннәренә һәм истәлекле даталарга багышланган чаралар уза, аларның төп катнашучылары булып укучылар, студентлар, эшләнүче яшьләр тора.

Яшьләр белән җитди эшнә Д.В. Юдин җитәкчелегендә «Выстрел» хәрби-патриотик эшләнү отряды алып бара. Дүрт ел эчендә отряд 8 эшләнү экспедициясе үткәрдә, алар барышында Бөек Ватан сугышы вакытында һәлак булган 370 солдатның җәсәдләре күтәрелде һәм җирләнде. Шулар исәптән, аларның бишесенә исемнәре торгызылды. Әмма отряд эшчәнлегенә экспедицияләр белән генә чикләнми. Батырлык дәресләре, лекцияләр, әңгәмәләр, ветераннар белән очрашулар, тикшеренү эшләре, хәрби каберлекләр өстендә шефлык итү, Бөек Ватан сугышы чорларын реконструкцияләү, тәрбияләнүчеләргә спорт һәм гомумфизик әзерләү - болар барысы да отрядның экспедициягә чорындагы эш юнәлешләренә тулы исемлеге.

Хәрби хезмәткә кадәрге яшьләр белән эшләнүнең иң нәтиҗәле формаларынан берсе-оборона-спорт лагерьлары эшен оештыру. Чистай районында җәйге чорда «Яшь армеец» хәрби-патриотик чатыр лагере (Данауровка авылы - Кызыл Яр авылы) нәтиҗәле эшли. 2017-2020 елларда анда 2400 яшүсмер әзерлек узды һәм ял итте.

Чистай муниципаль районы һәм В\ч 1961 (4 нче гвардия Кантемиров ордены

Ленин Кызыл Байрак Танк дивизиясе) арасында төзелгән килешү нигезендә тыгыз шеф элемтэләре хуплана, якташлар белән очрашулар үткәрелә. Чистай районының күп кенә хәрби хезмәткә чакырылучылары нәкъ менә шул өлештә хезмәт итәргә омтыла.

Стационар жәйге сәламәтләнדרү лагерьларында патриотик профильле сменалар программалары актив тормышка ашырыла. 2017-2020 елларда «Яшьтәш» сәламәтләнדרү-ял учреждениесе базасында (Галактионово авылы) 309 яшүсмерне берләштергән «Ватан» һәм «Варислар» профильле сменалары программалары тормышка ашырылды. Мондый сменаларның эш нәтижәлелеге шунда ки, балаларның профильле сменада актив рәвештә педагоглар белән аралашуын дөвам итәргә омтылалар һәм патриотик берләшмәләр һәм «яшь армияче» отрядлары эшенә кушылалар.

Жәмәгать аңын, гражданлык позициясен һәм рухи-әхлакый тәрбияләүне формалаштыруда мәдәният учреждениеләренә аерым урын бирелә, алар әдәбият, музыка, сәнгать һәм тарихи-архитектура компонентларыннан файдаланып, яшь буында иң яхшы шәхси сыйфатлар тәрбияли.

Китапханәләр, клублар, музейлар яшьләрне ижтимагый-сәяси тормышка жәлеп итү, хокукый культураны күтәрү буенча актив эш алып баралар, илнең фән, мәдәният, спорт, сәясәт һәм икътисад өлкәсендәге казанышларын пропагандалыйлар; Россия армиясенә һәм хәрби хезмәткә уңай мөнәсәбәт формалаштыралар. Мәдәният учреждениеләре эшенең мөһим аспекты булып гаилә кыйммәтләрен һәм гореләгәдәтләрен тәрбияләү, туган якны өйрәнү, Чистай муниципаль районында яшәүче халыкларның үзенчәлекләрен һәм ижатын яклау, милләтара һәм конфессияара аралашу культурасын, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру тора.

Яшьләр белән эшләүдә спорт-патриотик һәм физик тәрбия актуаль юнәлеш булып тора, аны тормышка ашыруда Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының спорт бүлегә учреждениеләре әйдәп баручы урынны алып тора. Спорт-патриотик тәрбия әхлакый-ихтыярий сыйфатларны үстерүгә, көч, житезлек, чыдамлык, чыдамлык, батырлык, физик культура һәм спорт белән шөгылләнү барышында дисциплиналык тәрбияләүгә, Ватанга хезмәт итү тәҗрибәсен һәм Ватанны саклауга әзерлекне формалаштыруга юнәлтелгән. Физик тәрбия кеше организмының физик үсешенә генә түгел, ә әхлакый йөзненә уңай якларын формалаштыруга да ярдәм итә. Катлаулы тренировка һәм ярыш эшчәнлегә барышында әхлакый сыйфатлар тикшерелә һәм формалаша, ихтыяр ныгый һәм чыныга, патриотик үз-үзенә тоту тәҗрибәсе туплана.

Районның рухи яктан үсеш алган яшь буынын тәрбияләү системасында дәүләт символларын куллану зур әһәмияткә ия. Спорт ярышлары, хәрби-патриотик чаралар үткөрү һәрвакыт дәүләт флагларын күтәрүдән һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы гимнларын үтәүдән башлана. Дәүләт символикасы элементлары шулай ук чаралар үткөрү урыннарын, мәгълүмати һәм презентация материалларын рәсмиләштергәндә кулланыла.

Программаны тормышка ашыру барышында мөһим момент барлыкка килде, патриотик тәрбиядә район халкының күпмилләтле составы факторы һәм аның белән бәйле милли-этник культураларның күптөрлелеге исәпкә алына. Илебезнең күпмилләтле булуы, милли мәдәниятләрнең күптөрлелеге һәм аларның үзара үтеп керүе жәмгыятьнең матди һәм рухи алгарышына ярдәм итүен аңлау үсә. Район яшьләренең башка төрле конфессияләр, милләт вәкилләренә карата толерантлык дәрәжәсе шактый арткан. Район яшьләренең экстремистик оешмалар идеяләре хупланмый.

Районда массакүлөм маълумат чараларында патриотик эш алып барыла торган маълумати ярдам сизелерлек активлашты: телевидение, газета (интернет-версия һәм басма), муниципаль берәмлекнең интернет-порталы, учреждение һәм оешмаларның web-сайтлары, алар турында маълуматны жәлеп итеп, төрлө дәрәжәдәге чаралар турында оператив маълумат бирәләр. Маълумат социаль чөптөрлөр аша актив алга бара.

Шуңа да карамастан, **Чистай муниципаль районында инфраструктураны алга таба үстерүгә һәм камилләштерүгә социаль сорау саклана һәм патриотик тәрбия системасының эш нәтижелелеген арттыра, бу өлкәдә Программаны озаитуны таләп итә.**

Патриотик тәрбия бирүнең эчтәлеген һәм сыйфатын арттыру, төрлө яшь һәм социаль төркемнәр белән патриотик эш рәвешләрен камилләштерү, барлык кызыксынучы структураларны патриотик тәрбияләүдә катнашырга жәлеп итү мөһим аспект булып тора.

Яшьләрдә Россия Федерациясә Кораллы Көчләрендә хезмәт итүгә аңлы мотивация формалаштыру житди һәм озак вакытлы эш таләп итә.

Житештерү предприяттиеләре һәм оешмаларының хезмәт коллективлары, авыл яшьләре патриотик тәрбия процессына житәрлек дәрәжәдә кертелмәгән.

Яшьләр даирәсендә тискәре тенденцияләр үсешенә партнерлыкка, традицион дин яшьләрен рухи-әхлакый тәрбияләүдә, нык гаилә, балаларның сәламәтлегенә һәм сәламәтлегенә сак караш, аларны әхлакый тәрбияләү, патриотлык, үз Ватаныңа хезмәт итәргә әзерлек, тугрылык, намуслылык, хакимияткә хөрмәт, хәрби батырлык һәм намус, хезмәт сөючәнлек, өлкәннәргә хөрмәт, картлар һәм авырулар турында кайгырту ярдам итә ала.

Дини берләшмәләр белән бергә яшьләр өчен белем бирү, тәрбия һәм тернәкләндерү проектлары да житәрлек дәрәжәдә файдаланылмый.

«Интернет»маълумат-телекоммуникация чөптәре мөмкинлекләреннән файдаланып, массакүлөм маълумат чаралары ярдамендә гражданны патриотик тәрбияләүгә активрак жәлеп итү актуаль булып кала.

Яшьләрнең рухи-әхлакый үсешә физик үсеш белән дә тыгыз бәйләнгән. Илнең киләчәгә - күңел белән дә, тән белән дә камил булган сәламәт буын. Шуңа бәйлә рәвештә, «Хезмәткә һәм оборонага әзер»комплексын тапшыруга әзерлек аша яшьләренә спорт белән шөгыйльләнүгә киңрәк жәлеп итәргә кирәк. Сәламәтлекне формалаштыра торган алым белән төзелгән системалы әзерлек тулаем алганда яшьләрнең сәламәтлеген яхшырту проблемасын яңача хәл итәргә мөмкинлек бирәчөк.

Өлеге Программа патриотик тәрбия проблемаларының киң спектрын хәл итүдә муниципаль структуралар һәм ижтимагый оешмаларның уртак эшчәнлеген киңәйтүне күздә тота һәм бу процесска алга таба динамика бирергә тиеш.

Программа балалар һәм яшьләргә патриотик тәрбия бирү өстенлеген саклап калганда, Чистай муниципаль районы гражданнының барлык социаль катламнарына һәм яшь төркемнәренә юнәлдерелгән.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ.

Программаның төп максаты: **Чистай муниципаль районы яшьләренә гражданлык-патриотик һәм рухи-әхлакый тәрбия бирү системасын үстерү районда ижтимагый һәм икътисадый тотрыклылыкка ярдам итүгә, Чистай районы балаларында һәм яшьләрендә гражданлык тиңдәшлеген, югары патриотик аңны, Ватанга тугрылык формалаштыруга, конституциячөл вазыйфаларны, толерантлык, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр мәдәниятен үтәүгә юнәлтелгән.**

Күрсәтелгән максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

1. Патриотик тәрбия бирү инфраструктурасын үстерү һәм ижтимагый-дәүләт партнерлыгы белән ведомствоара бәйләнешләрнең нәтижелелеген арттыру.
2. Гражданның хәрби хезмәتكә әзерләү һәм Ватанны саклау буенча конституциячел бурычны үтәүгә мотивлаштырылган яшьләргә нәтижеләе граждан-патриотик, мораль-әхлакый һәм физик тәрбия бирү өчен шартлар тудыру эшчәнлеген гәмәлгә ашыру.
3. Яшьләргә гражданлык-патриотик тәрбия бирүнең формаларын, методларын камилләштерү һәм сыйфатын арттыру, шул исәптән массакуләм мәгълүмат чаралары һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтөре мөмкинлекләрен файдаланып.
4. "Юнармия" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте штабының жирле бүлекчәсе эшчәнлеген камилләштерү.

1) Патриотик тәрбия бирү инфраструктурасын үстерү һәм ведомствоара багланьшларның нәтижелелеген арттыру һәм ижтимагый-дәүләт партнерлыгы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- Хәзерге этапта патриотик тәрбия бирү буенча эшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- Яшьләргә патриотик тәрбияләү эшенә жәлеп ителгән учреждениеләр, оешмалар һәм берләшмәләр чөлтөрен киңәйтү;
- Яшьләргә эзләү эшенә жәлеп итү һәм Ватанны саклаганда һәлак булган сугышчылар истәлеген мәңгеләштерү;
- Патриотик тәрбия процессы белән идарә итү системасын камилләштерү;
- Патриотик тәрбия системасында барган процессларны норматив-хокукый жайга салу юлы белән патриотик тәрбия бирү эшенең нәтижелелеген арттыру.
- Патриотик тәрбия буенча белгечләр әзерләү дәрәжәсен күтөрү.
- Мәгариф оешмалары, мәдәният учреждениеләре, яшьләр сәясәте учреждениеләренең, ижтимагый һәм коммерциягә карамаган оешмаларның патриотлык идеяләрен популярлаштыру буенча социаль партнерлык рәвешләрен һәм механизмнарын камилләштерү.
- Ветераннар оешмаларының яшьләр белән эшләүдә активлыгын арттыру, аларның тәжрибәсен, буыннарының дөвамчанлыгын ныгыту һәм үстерү өчен әхлакый һәм рухи потенциалларын куллану.
- Традицион дин яшьләргә рухи-әхлакый тәрбияләүдә партнерлыкка жәлеп итү.

2) Гражданның хәрби хезмәتكә әзерләү һәм Ватанны саклау буенча конституция бурычын үтәүгә мотивацияле яшьләргә нәтижеләе гражданлык-патриотик, мораль-әхлакый һәм физик тәрбияләү өчен шартлар тудыру эшчәнлеген гәмәлгә ашыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- Жәмгыятькә һәм дәүләткә лаеклы һәм фидакарь хезмәт итүгә, Ватанны саклау буенча бурычларны үтәүгә әзерлек тәрбияләү;
- Хәрби хезмәтнең абруен күтөрү;
- Яшьләргә физик һәм психологик яктан әзерләү;
- Хәрби-гәмәли, спорт-техник спорт төрләрен популярлаштыру;
- Хәрби хезмәتكә чакырылучыларның беләм дәрәжәсен күтөрү, алар тарафыннан хәрби-учет белгечлекләрен алу;
- Гражданның хәрби хезмәт нигезләренә өйрәтү;
- Яшьләргә сәламәтләндерү һәм спорт белән камилләштерү өчен шартлар тудыру.

3) Массакүләм мәгълүмат чаралары һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәре мөмкинлекләренән файдаланып, эш рәвешләрен, ысулларын камилләштерү һәм яшьләргә граждан-патриотик тәрбияләүнең сыйфатын яхшырту түбәндәгеләргә үз эченә ала:

- Яшүсмерләргә һәм яшьләргә патриотик кыйммәтләргә, карашларын һәм инануларын, тарихи һәм мәдәни үткәнгә, Россиянең һәм Татарстан Республикасының дәүләт символикасына, Чистай муниципаль районында яшәүче халыклар традицияләргә ихтирамнарын һәм аңында раслау;
- Динамик үзгәрүчән ситуациягә һәм яшь үзгәрешләргә исәпкә алып, патриотик тәрбия буенча үзгәрүчән яктан күрсәткән эш формаларын һәм методларын камилләштерү һәм үстерү;
- Патриотик тәрбиянең инновацион формаларын һәм методларын эзләү һәм гамәлгә кертү;
- Ватан тарихы һәм мәдәниятегә күренекле эшлекчеләргә батырлыкларын, якташларын - Советлар Союзы Геройларын, Россия Геройларын, илнең, республиканың, туган якның уңай образын формалаштыручы Хезмәт Геройларын популярлаштыру;
- Патриотик тәрбия бирүнең иң нәтижелә практикасын ачыклау, гомумиләштерү һәм тарату;
- «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә әхлак һәм гражданлык тәңгәлләргә принципнарына нигезләнгән балаларны патриотик тәрбияләүгә юнәлдерелгән мәгълүмат урнаштыру;
- Массакүләм мәгълүмат чараларының патриотлыкны пропагандалауда һәм телевизион программаларда, вакытлы матбугат басмаларында патриотик тематикага ярдәм итүдә тагын да киңрәк катнашу өчен шартлар тудыру.

4) "Юнармия" Бөтенроссия иҗтимагый-патриотик хәрәкәте штабының җирле бүлекчәсә эшчәнлеген камилләштерү түбәндәгеләргә күздә тоту:

"Юнармия" Бөтенроссия иҗтимагый хәрби-патриотик хәрәкәте штабының җирле бүлекчәсен үстерү буенча чаралар системасы тарафыннан түбәндәгә чаралар күздә тотыла:

- Чистай районында «Юнармия» хәрби-патриотик хәрәкәтнең матди базасын яклау һәм камилләштерү, "юнармия бүлмәләре", «Юнармия йорты» булдыру;
- Чистай районында «Юнармия» отрядлары арасында хезмәттәшлекне активлаштыру;
- «Юнармия» отрядларына яңа әгъзалар җәлеп итү;
- «Юнармия» отрядлары координаторларының квалификациясен күтәрү.

Программаны тормышка ашыру буенча чаралар планы аңа кушымтада китерелгән.

IV. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ.

Программаны ресурслар белән тәэмин итү планлаштырылган чараларны тормышка ашыру өчен кирәк. Программаны финанслау Чистай муниципаль районы бюджеты, бюджеттан тыш чыганаclar, билгеләнгән һәм билгеләнгән тәртиптә бүлеп бирелгән күләмнәрдә республика бюджеты акчалары һисабына башкарылачак. Программаны муниципаль бюджет акчалары исәбенән финанслау күләме **3000,0 мең сум** тәшкит итә, шул исәптән еллар буенча:

2021-525, 0 мең сум; 2022-559, 0 мең сум;
2023-581, 0 мең сум; 2024-653, 0 мең сум;

2025-682, 0 мең сум.

V. МЕХАНИЗМ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ.

Программаның төп башкаручылары: Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә бүлеге, Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының спорт бүлеге, Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, Чистай муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге.

Программа чараларын тормышка ашыруда «Татарстан Республикасы ДОСААФ ЧТШ» ДАҺБУ оешмасы, Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты, шулай ук чаралар үткөрүне тормышка ашыручы оешмалар катнаша.

Программаны гамәлгә ашыру кысаларында башкаручылар түбәндәге функцияләрне гамәлгә ашыру күз алдында тотыла: алар тарафыннан патриотик тәрбия программаларын (планнарын) эшләү һәм аларны гамәлгә ашыруны оештыру (Программаны үтәү буенча конкрет эшләр, һәр чара һәм аларны финанслау чыганаclarы буенча кирәкле чыгымнар күрсәтеләп). Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Башкарма комитеты агымдагы идарәне һәм Программаны тормышка ашыруны контрольдә тотта.

VI. ПРОГРАММАНЫҢ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘУ ҺӘМ ҮТӘЛЭШЕН КОНТРОЛЬДӘ ТОТУ. КӨТЕЛГӘН НӘТИЖӘЛӘР.

Патриотик тәрбия бирү эшенең нәтижәлелегенең мөһим шарты булып, гомумиләштерелгән бәяләү күрсәткечләре нигезендә аның торышын даими анализлау тора.

Бу күрсәткечләр тулаем патриотик тәрбиянең торышын гына түгел, ә бу эшнең аерым яklarын да билгеләргә мөмкинлек бирә.

Программаны тормышка ашыруның соңгы нәтижәсе түбәндәгеләр булырга тиеш:

- Патриотик клубларда (берләшмәләрдә) торучы балалар һәм яшьләр санын арттыру (2025 елга – 15% ка);
- Балалар һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән жаләп итү (2025 елга - 13% ка);
- Патриотик тәрбия өлкәсендә эзерләнгән белгечләр санын арттыру (2025 елга - 20 кеше, ел саен 4 кеше);
- Яшьләрнең рухи-әхлакый культурасы дәрәжәсен күтәрү;
- Гражданлык тәңгәллеге дәрәжәсен күтәрү (2025 елга чаралар санын 10% ка арттырырга);
- Повышение степени готовности к выполнению обязанностей по защите Отечества (к 2025 году осуществить подготовку в рамках военно-полевых сборов 500 юношей допризывного возраста);
- Яшьләрне армия хезмәтенә эзерләү эшен камилләштерү (2025 елга хәрби-исәпкә алу белгечлекләре буенча хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге 650 егетне эзерләргә);
- Балаларны һәм яшьләрне "ЮНАРМИЯ" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте эшчәнлегенә жаләп итү (2025 елга яшь армиячеләр санын 15% ка, ел саен 3% ка арттырырга).

Чистай муниципаль районы Башкарма
«29» мартындагы 173 номерлы карары
ган 2021-2025 елларга Чистай муниципал
яшьләрне патриотик тәрбияләү» максатч
сына кушымта

**«2021-2025 ЕЛЛАРГА ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА ЯШЬЛӘРГӘ ПАТРИОТИК ТӘРБИЯ БИРҮ» МАКСАТЧАН ПРОГРАММАСЫНЫ
БУРЫЧЛАРЫ, НӘТИЖӘЛӘРЕН БӘЯЛӘУ ИНДИКАТОРЛАРЫ ҺӘМ ЧАРАЛАРЫН ФИНАНСЛАУ**

№тб	Чара	Башкаручы	Ахыргы нәтижәләрне бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикаторлар әһәмияте					Үткөрү вакыты	Муниципаль бю хисабына фин сул	
				2021	2022	2023	2024	2025		2021	2022
<p>Максаты: Чистай муниципаль районы яшьләренә гражданлык-патриотик һәм рухи-әхлакый тәрбия бирү системасын үстерү, районд һәм икътисадый тотрыклылыкны саклап калу, балаларда һәм яшьләрдә гражданлык тәңгәллеге, югары патриотик аң, Ватанны толерантлык, этникара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын саклау буенча конституциячел бурычларны үтәгә эзерлек фс</p>											
<p>1 нче бурыч. Патриотик тәрбияләү инфраструктурасын үстерү һәм ведомствоара хезмәттәшлекнең һәм иҗтимагый- дәүләт партнерлыгының нәтижәлелеген арттыру</p>											
1.1	Чистай муниципаль районында яшьләргә патриотик тәрбия бирү буенча совет эшчәнлеген тәэмин итү	ЧМР Башкарма комитеты	Утырышлар саны	4	4	4	4	4	2021- 2025 еллар	0,00	0,00

1.2	Бөек Ватан сугышында Жиңүнең 80 еллыгын каршылауга эзерлек буенча предприятиеләр, учреждениеләр, ветераннар оешмаларының хезмәт коллективларын патриотик тәрбияләүдә катнашуга жәлеп итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләрә бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе ЧМР Башкарма комитетының Чи- стай шәһәрә сугыш һәм хезмәт ветераннары оешмасы (киләшү буенча)	Бергәләп үткәреп чаралар саны; балаларны һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чараларга жәлеп итү	10	10	10	11	12	2021- 2025 еллар	0,00	0,00
1.3	Чистай муниципаль районының гомуми урта белем бирү учреждениеләрендә музейлар, почмаклар, хәрби дан бүлмәләре эшен активлаштыру	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Музейлар саны	18	18	19	19	20	2021- 2025 еллар	0,00	0,00
1.4	Яшьләрне, традицион диннәрне рухи-әхлакый тәрбияләүгә юнәлтелгән чараларны оештыруда партнерлыкка жәлеп итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләрә бүлеге ЧМР Башкарма	чаралар саны	4	4	5	5	5	2021- 2025 еллар	0,00	0,00

		комитетының Мәдәният бүлеге									
1.5	Квалификация күтәру буенча Республика курслары кысаларында яшьләргә патриотик тәрбия биру буенча белгечләрне әзерләү һәм яңадан әзерләүне гамәлгә ашыру	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләре бүлеге	курс әзерлеген узган белгечләр саны	3	3	3	3	3	2021-2025 еллар	2,00	2,00
1.6	Мемориаль такталарның, һәйкәлләрнең, Ватанны саклаучылар мемориалларының, хәрби каберлекләрнең торышы һәм аларны тәртипкә китерү	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Чистай шәһәре сугыш һәм хезмәт ветераннары оешмасы (киләшү буенча)	(аерым план буенча)						2021-2025 еллар		
	Муниципаль чаралар үткәру һәм район делегацияләренең Республика чараларында катнашуын оештыру										
1.7	«Тормыш иминлеге нигезләре» курсы буенча Татарстан Республикасы ел укытуучысы» республика конкурсының муниципаль туры үткәру (2 елга бер тапкыр үткәрилә)	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе, Татарстан Республикасы Хәрби комиссариатының Чистай шәһәре,	үткәрилгән чаралар саны		1		1		2021-2025 еллар		10,00

		Чистай һәм Яңа Чишмә районнары буенча бүлгеге (килешү буенча)									
1.8	"Мин-Россия гражданын" паспортларын тапшыру буенча яшьләр патриотик акциясе үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгеге, ЧМР мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлгеге, ФМХИ бүлгеге (килештерү буенча)	Елга чаралар саны (бер.)	1	1	1	1	1	2021-2025 еллар	3,00	3,00
1.9	Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы делегацияләренә төбәк, округ һәм федераль патриотик юнәлештәге проектларда катнашуын оештыру	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгеге	Балаларны һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән жәлеп итүне арттыру, кеше	100	110	120	130	140	2021-2025 еллар	40,00	50,00
1.10	"Жиңү" Республика хәрби-спорт уенында катнашу	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе		10	10	10	10	10	2021-2025 еллар	2,00	2,00

1.11	Бөек Ватан сугышында Жиңүнең 80 еллыгына багышланган «Россия патриотларын үстерәбез» Бөтенроссия конкурсының республика этабында катнашу	ЧМР мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгә, сугыш һәм хезмәт ветераннары шәһәр оешмасы (киләшү буенча)		20	25	30	35	2021- 2025 еллар	0,00	0,00
1.12	А.В. Александров исемендәгә хәрби-патриотик жырлар Бөтенроссия балалар-яшүсмерләр вокаль-музыкаль конкурсының республика этабында катнашу	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе								
1.13	Республика һәм муниципаль Хәтер Маршын үткөрү буенча Республика чараларында катнашу	ЧМР мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгә, сугыш һәм хезмәт ветераннары шәһәр оешмасы (киләшү буенча)	300	400	500	600	700	2021- 2025 еллар	10,00	10,00
1.14	Яшьләрне патриотик тәрбияләү буенча республика, төбәкара һәм бөтенроссия конкурсларында, методик	Яшьләр эшләрә бүлгә, ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма	10	12	15	15	17	2021- 2025 еллар	0,00	0,00

	материалларда һәм эшләнмәләрдә катнашу.	комитетының Мәдәният бүлегенә										
1.15	Мәгариф һәм яшьләр сәясәте учреждениеләрендә хәрби-патриотик клублар, патриотик һәм музей берләшмәләре челтәрен киңәйтү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	300	320	340	350	370	2021-2025 еллар	0,00	0,00		
1.16	Чистай муниципаль районы "Ватан" хәрби-патриотик эш һәм армиягә кадәр яшьләргә өзерләү үзәге" муниципаль бюджет учреждениесенә матди-техник базасын ныгыту (модернизацияләү)	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә						2021-2025 еллар	0,00	0,00		
1.17	Ветераннар иҗтимагый оешмаларына билгеләнгән тәртиптә ярдәм итү	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлегенә, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә, Чистай шәһәре сугыш һәм хезмәт ветераннары шәһәр оешмасы (киләшү буенча)						2021-2025 еллар	0,00	0,00		

1.18	Республика Хәтер Вахтасы, Республика Хәтер Маршы чараларында катнашу. Хәрби-патриотик эзләү отрядлары чараларына ярдәм итү һәм Бөек Ватан сугышы сугышлары урыннары буенча эзләү экспедицияләрен оештыру	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлеге, "Выстрел" ВППО	чаралар саны/ яшьләрне колачлау	4/300	4/300	5/600	5\600	6/800	2021- 2025 еллар	100,00	100,00
------	--	---	---------------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	------------------------	--------	--------

2 нче бурыч. Гражданны хәрби хезмәткә әзерләү һәм Ватанны саклау буенча конституция бурычын үтәүгә мотивациялә нәтижәле гражданлык-патриотик, мораль-әхлакый һәм физик тәрбияләү өчен шартлар тудыру эшчәнлеген гәмәлгә аш

2.1	ЧМР мәктәпләренең егетләр (10 нчы сыйныф укучылары) арасында биш көнлек хәрби-уку жыеннарын үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр бүлеге, Татарстан Республикасы Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча)	Яшьләрне колачлау	100	100	100	100	100	2021- 2025 еллар	25,00	25,00
-----	--	---	----------------------	-----	-----	-----	-----	-----	------------------------	-------	-------

2.2	Ватанны саклаучылар көненә багышланган оборона-массакуләм айлыгы үткәрү (ел саен 23 гыйнвар-23 февраль)	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлгеге, ЧМР Башкарма комитетының спорт һәм туризм бүлгеге, Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	2000	2500	2500	3000	3000	2021-2025 еллар	15,00	15,00
2.3	ЧМР урта, урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре арасында хәрби-гамәли күп төрле ярыш буенча муниципаль спартакиада үткәрү	"ТР ДОСААФ ЧТШ" һөнәри белем бирү учреждениесе ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлгеге (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	80	80	80	80	80	2021-2025 еллар	7,00	7,00
2.4	ЧМР урта, урта һәм югары һөнәри белем учреждениеләре арасында хәрби-гамәли ике төр ярыш буенча муниципаль ярышлар уздыру	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлгеге	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	60	60	70	80	80	2021-2025 еллар	4,00	4,00

2.5	«Иң яхшы хәрби машина йөртүче» хәрби-патриотик конкурсын үткәрү	"ТР ДОСААФ ЧТШ" һөнәри белем бирү учреждениесе ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгә (килешү буенча)	Үткәрелгән чаралар саны	2	2	2	2	2	2021-2025 еллар	0,00	0,00
2.6	«Хәрби хезмәткә чакырылу көне» патриотик акциясе үткәрү	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгә, Татарстан Республикасы Чистай шәһәрә, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (килешү буенча)	үткәрелгән чаралар саны	2	2	2	2	2	2021-2025 еллар	30,00	30,00
2.7	Хәрби ант кабул итү, кадет антын хәрби дан музейларында, хәрби хезмәткә чакырылганчы яшьләрне, ата-аналарны, ветераннарны чакырып, һәйкәлләр һәмobeliskлар янында дәвам итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Үткәрелгән чаралар саны	1	1	1	1	1	2021-2025 еллар	0,00	0,00

2.8	Хәрби хезмәткә чакыру чорында яшьләр белән чаралар циклын үткөрү (ветераннар белән очрашулар, батырлык дәресләре, ачык ишәкләр көннәре һәм башкалар)	ЧМР Башкарма комитетының мэгариф идарәсе, яшьләр бүлеге, Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча) ЧМР урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениесе (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	300	350	400	430	450	2021-2025 еллар	0,00	0,00
2.9	Хәрби хезмәткә чакыру яшендәге егетләргә хәрби-учет белгечлекләре буенча әзерләү	"ТР ДОСААФ ЧТШ" һөнәри белем бирү учреждениесе; Татарстан Республикасы Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә муниципаль районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча)	Әзерләнгән белгечләр саны	130	130	135	140	140	2021-2025 еллар	0,00	0,00

2.10	«Ажаган» һәм «Алга яшь армиячеләр» хәрби-спорт уеннарының мәктәп һәм муниципаль этабын уздыру һәм чараларның республика этабында вәкилләкне оештыру	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр бүлеге, Татарстан Республикасы Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	2000	2000	2000	2000	2000	2021-2025 еллар	10,00	10,00
2.11	Россиянең истәлекле даталарына һәм хәрби дан көннәренә багышланган әңгәмәләр, батырлык дәресләре, танып белү сәгатьләре, тематик кичәләр һәм класстан тыш чаралар цикллари үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлеге	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	5000	5000	5300	5500	6000	2021-2025 еллар	0,00	0,00

2.12	Хәрби частьләр белән шеф элемтәләрен үстерү. Чистай районы хәрби хезмәткәрләре хезмәт иткән хәрби частьләр белән хат алу. Посылкалар, открыткалар жыю һәм жиберү, Чистай хәрбиләренә мораль ярдәм күрсәтү, хәрби частьләрдән фикерләр сорату.	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр бүлеге, Чистай шәһәре, Чистай һәм Яңа Чишмә районнары хәрби комиссариаты (киләшү буенча) ЧМР урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениесе (киләшү буенча)	Яшьләргә чаралар белән тәэмин итү	120	120	130	150	150	2021-2025 еллар		
------	---	--	-----------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----------------	--	--

3 нче бурыч. Массакүләм мәгълүмат чаралары һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәре мөмкинлекләренән файдаланып, эш рәвешләрен, ысулларын камилләштерү һәм яшьләргә граждан-патриотик тәрбияләүнең сыйфатын яхшырту

3.1	«Россия мәктәп укучылары хәрәкәте» Гомумроссия ижтимагый-дәүләт балалар һәм яшүсмерләр оешмасы сафларына жәлеп итү һәм гомуми белем бирү оешмалары укучыларын гражданлык һәм патриотик тәрбияләү системасын үстерүгә, шул исәптән һөнәри үсешнең индивидуаль траекторияләрен төзү, балалар берләшмәләре эшчәнлегенә жәлеп итү, шулай ук аларның алга таба яшьләр оешмаларына күчүен күз алдында тоткан чаралар комплексын эшләү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Мәктәп укучыларын колачлау	1320	1450	1550	1600	1650	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.2	"Георгий тасмасы" Бөтенроссия акциясенә муниципаль этабын үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлегә, ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлегә ЧМР Башкарма комитетының Спорт бүлегә	Яшьләрне колачлау	3000	3200	3500	3500	4500	2021-2025 еллар	11,00	12,00

3.3	Бөтенроссия акциясе кысаларында чаралар үткөрү "Без - Россия гражданны!" (Россия көненә)	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча бүлгә, ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлгә	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	3000	3000	3000	3000	3000	2021-2025 еллар	2,00	2,00
3.4	"Яхшы эшләр марафоны" муниципаль акциясен үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Укучыларны колачлау	500	500	550	600	600	2021-2025 еллар	2,00	2,00
3.5	Бөек Ватан сугышында Жңү көненә багышланган бәйрәм чараларын оештыру (аерым план буенча)	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлгә ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләрә бүлгә ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе ЧМР Башкарма комитетының Чистай шәһәрә сугыш һәм хезмәт ветеранны оешмасы (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	12000	12500	13000	13500	15000	2021-2025 еллар	150,00	160,00

3.6	Мәктәп укучыларының һәм студентларның Ватаныбызның истәлекле даталарына багышланган ижат эшләр муниципаль конкурсларын үткөрү, шул исәптән социаль челтәрләрдә	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләр бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	190	200	210	220	250	2021-2025 еллар	6,00	6,00
3.7	Тарихи-патриотик тематикага яшь авторларның сәнгать эсәрләре күргәзмәләрен оештыру	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	500	500	600	650	700	2021-2025 еллар	3,00	3,00
3.8	Яшьләрнең Бөек Ватан сугышында катнашучылар һәм хезмәт куючылар, Россия Федерациясе Геройлары һәм Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары белән якташ батырлыкларын популярлаштыруга юнәлдерелгән очрашуларын уздыру	ЧМР Башкарма комитетының Мәдәният бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләр бүлеге ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе ЧМР Башкарма комитетының Чистай шәһәре сугыш һәм хезмәт ветераннары оешмасы (киләшү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	1000	1200	1500	2000	3000	2021-2025 еллар	2,00	2,00

3.9	Чистай муниципаль районы территориясендә Жиңү көненә багышланган автойөгереш һәм автомотоэстафета оештыру	ЧМР Башкарма комитетының спорт бүлеге ТР ДОСААФ РОГО ЧТШ (килешү буенча) Ветеран ижтимагый оешмалары (килешү буенча)	Жәлеп ителгән авто-мото-техника саны	10	12	12	15	15	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.10	Хәрби дан көннәренә, Бөек Ватан тарихының истәлекле даталарына багышланган бәйрәм чаралары, концерт программалары, акцияләр, эстафеталар, спорт чаралары оештыру	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлеге, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлеге, ЧМР Башкарма комитетының спорт бүлеге	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү	12000	12500	13000	13200	13500	2021-2025 еллар	20,00	20,00
3.11	Совет гаскәрләрен Әфганстаннан чыгаруга 35 ел тулуга багышланган чаралар	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлеге, ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе (килешү буенча)	Яшьләрне чаралар белән тәэмин итү				4000		2023-2024 еллар		

3.12	Хәрби каберлекләргә, һәйкәлләргә, мемориалларга яқын территорияләргә җыештыру буенча "Һәм яңадан мемориал чакыра" муниципаль акциясен үткөрү	ЧМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә, ЧМР Башкарма комитетының урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре	катнашучылар саны	1000	1000	1000	1200	1300	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.13	Советлар Союзы Геройлары исемен йөрткән урамнарны төзекләндерү	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлегә, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә, ЧМР Башкарма комитетының урта һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре	катнашучылар саны	1000	1000	1000	1000	1000	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.14	Волонтерлык хәрәкәте эшчәнлеген камилләштерү - "Җиңү волонтерлары". Ветераннарга, тыл хезмәтчәннәренә, "Сугыш балаларына", элеккеге	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә, ЧМР урта һәм югары һөнәри белем	катнашучылар саны	150	150	160	180	200	2021-2025 еллар		

	концлагерь тоткыннарына шеф ярдәме күрсәтү	бирү учреждениеләре									
3.15	Гражданлык-патриотик юнәлештәге профильле сменалар үткөрү һәм спорт-патриотик юнәлешле палаткалы лагерь оештыру (балалар өчен жәйге сәламәтләндрү кампаниясен оештыру кысаларында)	ЧМР Башкарма комитетының Яшьләр эшләре бүлеге, ЧМР Башкарма комитетының спорт бүлеге	Балаларны һәм яшьләрне колачлау	130	130	130	130	130	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.16	Вакытлы матбугат битләрендә, телевидениедә, социаль челтәрләрдә патриотик юнәлештәге чараларны махсус рубрикаларда яктырту	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлеге, ЧМР Башкарма комитетының мөгариф идарәсе, ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлеге, "Чистай хәбәрләре" газетасы (киләшү буенча), ЧТВ телекомпаниясе (киләшү буенча)	басмалар саны	100	110	120	130	140	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.17	Сәнгать һәм документаль хәрби-тарихи фильмнар күрсәтү	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлеге	яшьләрне колачлау	600	800	900	1000	1000	2021-2025 еллар	0,00	0,00

3.18	Гомуми урта, урта һәм югары һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрен патриотик тәрбияләү житәкчеләре белән муниципаль киңәшмәләр үткәру	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлгеге	чаралар саны	4	4	4	4	4	2021-2025 еллар	0,00	0,00
3.19	Белем бирү оешмаларын, патриотик клубларны, ветераннар берләшмәләрен, мәдәният учреждениеләрен Россия һәм Татарстан символикасы комплектлары белән тәэмин итү	ЧМР Башкарма комитетының яшьләр эшләре буенча бүлгеге, ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлгеге							2021-2025 еллар		
3.20	Патриотик юнәлештәге реклама щитлары, билбордлар, стендлар һәм плакатлар урнаштыру	ЧМР Башкарма комитетының мәдәният бүлгеге	бер.	10	10	10	10	10	2021-2025 еллар	20,00	20,00

4 нче бурыч "Юнармия" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте штабының җирле бүлекчәсә эшчәнлеген камилләштерү.

4.1	Яшь армия отрядлары арасында Россия һәм Татарстанның дәүләт символикасын иң яхшы белүчә Бөтенроссия конкурсының муниципаль этабы	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсә	Яшьләрне колачлау	100	100	100	100	100	2021-2025 еллар	1,00	2,00
4.2	Россия яшь патриотларының "Җиңүгә тигезләну" Бөтенроссия слеты кысаларында яшь армия отрядлары арасында "Ватанны сакларга әзер"	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсә	Яшьләрне колачлау	200	200	200	200	200	2021-2025 еллар	10,00	10,00

	республика ярышларының муниципаль этабын уздыру										
4.3	"Юнармия" отрядларына яңа әғзалар кабул итүнең тантаналы ритуалы практикасын дәвам итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Үткәре́лгән чаралар саны	4	5	5	6	6	2021-2025 еллар	10,00	10,00
4.4	Татарстан Республикасының "Юнармия" Бөтенроссия балалар-яшүсмерләр хәрби-патриотик ижтимагый хәрәкәте эшчәнлеген чагылдыра торган күрсәтмә пособиеләр, плакатлар белән тәэмин итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Хәрәкәткә мәғлүмати ярдәм күрсәтү, "Интернет" мәғлүмәти-телекоммуникация челтәрендә хәрәкәтне популярлаштыру						2021-2025 еллар	10,00	12,00
4.5	Масса күләм мәғлүмәт чараларында һәм социаль челтәрләрдә "Юнармия" Бөтенроссия ижтимагый-патриотик хәрәкәте штабының жирле бүлекчәсе һәм "Юнармия" отрядлары эшчәнлеген даими рәвештә мәғлүмәти яктырту	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе							2021-2025 еллар		
4.6	Яшь армиячә отрядлары арасында Республика конкурсларында һәм ярышларда район делегациясенең катнашуын тәэмин итү	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Чаралар саны	3	3	3	3	3	2021-2025 еллар	30,00	30,00

4.7	Хәрби - спорт чаралары үткөрү - Строй һәм жыр смотры - «ЮНАРМИЯ отрядлары арасындагы ГТО»	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Чаралар саны	2	2	2	2	2	2021-2025 еллар			
4.8	"Юнармия" жирле бүлекчәсенәң уңышлы тәжрибәсен гомумиләштерүче методик жыентыкларын эшләү.	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Саны бер.	1	1	1	1	1	2021-2025 еллар			
4.9	Яшь армиячеләрнең «Хәтер тере» проектының Бөтенроссия конкурсларында катнашуын оештыру: «Буыннар йөрәкләрендә геройларны үстерү», «Бөөк Ватан сугышы тарихында минем гаиләмнең тарихы», «Йөрөгемдә патриотлык».	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Чаралар саны	4	4	4	4	4	2021-2025 еллар			
4.10	Кадрларны һөнәри әзерләү дәрәжәсен күтәрү, методик эш. Яшь армия отрядлары кураторлары белән семинарлар, вебинарлар үткөрү.	ЧМР Башкарма комитетының Мәгариф идарәсе	Чаралар саны	3	3	3	3	3	2021-2025 еллар			
3										525,00	559,00	
БАРЛЫГЫ:			000,00 сум									